

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Series Romanorum Pontificum Cum Reflexionibus
Historicis**

Kolb, Gregor

Augustæ Vindelicorum, 1727

VD18 14497719

Seculum decimum septimum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70934](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-70934)

Seculum decimum septimum.

**CCXXXIII. Leo XI, Floren-
tinus.**

ALLEXANDER Medices Florentiæ anno à nato Servatore 1535. ex Octaviano Mediceo & Francisca Salviata nobilissimis parentibus ortus, haustus in teneriori ætate cum doctrina virtutibus primò inter Equites D. Stephani militiam secutus est. Relicto dein Marte profano sacrum Christi vexillum amplexus brevè Pistoriensis Episcopus fuit consecratus. Paulo post Francisci Magni Hetruriæ Ducis in Aula Romana Orator, & mox Archiepiscopus Florentinus à Gregorio XIII. Purpuratorum Patrum numero adscriptus varia eaque excelsa munia sui commendatione maxima obivit: à Clemente enim VIII. gravissimis de rebus sibi à consiliis esse iussus, dum ad Gallos de latere Legatus abiit, Henrico Magno Regi ita se gratum præbuerat, ut is datis ad Pontificem regiis litteris gratias egerit, quòd Cardinalem Mediceum summa probitate, prudentia, ac sapientia virum in Galliam Oratorem miserit. Pari ratione gratissimus venit Charlottæ Cathariæ Trimolliaæ fœminæ Condensium Principi, quam ejuratis Calvinii erroribus & sublato anathemate, Romanæ Ecclesiæ penitus restituit, eidem inspectante Rege & aula ferè univèrsa, SS. Eucharistiæ Sacramentum impertiens, postquam sacra exhomologesi animum ritè expiavit. Ex Gallia Romam rediens mortuo Clemente VIII. multorum votis expetitus, & sexaginta Electorum suffragiis Pontifex electus relicto Alexandri, nomen Leonis XI. sibi delegit, annum ætatis numerans jam 70. E Cardinalium numero laudavit tunc ipse Pontifex summopere Cardinalem Olivarium Gallum, quòd non privatum, sed

publicum beneficium petiisset, dum remissionem gravissimorum veſtigalium enixè rogavit. Non ita laudavit Sacerdotem, qui Pontifici à confessionibus erat; rogantem enim ut pronepotem suummet Leo Pontifex sacrâ purpurâ ornaret, aulâ suâ Pontificiâ exesse jussit, tametsi in omnes adeò fuerit liberalis ac munificus, ut quidvis petentibus se nihil negaturum promiserit, si tamen petitio Deo placere nosceretur, aut conscientia regulis non repugnaret. Verùm dum inter promissa ac proposita non nisi optima Pontificatum suum auspiciatus est Leo XI, lethali correptus morbo die Pontificatus 25, extinguitur vix tum corona Pontificia coronatus in terris, mox corona altera donatus in cœlis.

CCXXXIV. Paulus V. Romanus.

CAMILLUS Burghesius Romæ in lucem prodiit, ex parentibus generis splendore & divitiarum abundantia præpotentibus natus. Genitor ejusdem in omnium Jurium notitia versatissimus, simulque in urbe famosissimus à pluribus summis Pontificibus, præsertim verò Paulo IV. consiliis est adhibitus. Patavii Camillus ductu & exemplo parentis maximè motus Jurisprudentiæ operam navans erga Magnam Virginem Matrem didicit adeò esse devotus, ut inter eximias virtutes Virgineum candorem constanter conservatum plurimorum judiciò secum in tumultum, imò in cœlum asportârit, nullius unquam gravioris noxæ sibi conscius. Inter varia Aulae & Curia Romanæ munia Gregorio XIII, XIV, & Clementi VIII, acceptissimus venit Legatus Pontificius ad Philippum II. Regem Catholicum. Romam ex Hispania redux à Clemente VIII, sacram purpuram in præmium optimè navatæ operæ recepit, ab eodem Clemente intra sacræ Inquisitionis Præsides numeratus an, 1600. ubi 50. lectissimi juvenes varios errores ac hæreses authore Burghesio detestati sunt eodem Duce ac Doctore castimoniæ præmium æstimare docti. Mortuis deinde Clemente VIII, & mox Leone XI. nemo ferè extitit, qui Virgineo huic Cardinali Pontificios fasces vel precatus vel vaticinatus non fuit. Inter vates locum ac numerum vendicavit sibi aquila, cujus auguriò insigne gentilitium Cardinalis Burghesii ita fuit efformatum atq; imutatum,

tum, ut p̄inde Pontificem designari Burgheſium tot affirmarint, quot volentem & infidentem in ſignibus Pontificiis aquilam ſpectarunt. Electus itaque Summus Pontifex Paulus V. ab horarum 40. comprecatione publica univerſis indicta Pontificatum ſuum auſpicatus eſt, Divinum Numen, cujus vices in terris gereret, propitium ſibi cupiens. Tum verò *decorem domus Dei diligens* magnò animò vaſtiſſimum opus moliri cœpit, dum Vaticano templo & cohærentibus Pontificum ædibus majus & auguſtius longè ſpatium adjiciens ornamentum novum ac incomparabile ſuperinduxit. Ædificiis magnificentiſſimis acceſſit Bibliotheca Vaticana & Archivium Apoſtolicum, quæ mirâ iconum artiſioſiſſimarum elegantia exornavit, & opportunitate maxima ampliavit. Simile beneficium exhibuit Liberianæ Eccleſiæ, in qua ſacellum ſuo de nomine Burgheſianum dictum in honorem Virginæ Matris à fundamentis extruxit, cui ibidem columnam marmoream ab Imperatore Veſpaſiano relictam dedicavit, dum ablatâ Cæſaris imagine ſupra verticem columnæ æneam eamq; aurò illuſam Regina Virginum effigiem poſuit. Pene innumera alia tum ſacra tum profana ædificia Paulum V. habuerunt authorem. Nec intra hos terminos conſtitit Pauli liberalitas; narrat enim Victorellus, ſe ex quæſtorum Pontificiorum confeſſione percepſiſſe, Pontificem hunc per ſexdecim ſui Pontificatus annos in ſolos pauperes quindecies centena aureorum millia minimum expendiſſe. Teſtati ſunt Scriptores alii, octingenta nummum aureorum millia in annonæ ubertatem conſervandam à Paulo V. fuiſſe effuſa. Hanc in rem agricultores ſedulos novis privilegiis magis animavit, & pro agricultura propaganda leges perquam utiles ſtatuit. Civibus Romanis etiam aquarum penuriâ crebrò laborantibus ſolatium allaturus, per quindecim omnino milliaria undarum alveum in urbem direxit. Liberalitatem hanc majori identidem munificentia ſuperare ſtudit, dum nunc Romani populi, nunc exterorum & maximè patriis ſedibus pulſorum Anglorum, Scotorum, ac Hybernorum neceſſitatibus incredibili charitate ſubvenit. Deſperatis tamen penè Angliæ rebus, animum convertit ad alios Reges Principes in fide & mutua amicitia conſervandos, ut junctis viribus Turcarum maximè impetus retardarent. Quin ad Perſas, Indos, Sinas & Japones ſeſe extendit Pauli Pontificis zelus, quorum Legatos affectu verè paterno complexus eſt eâ ipſâ tempeſtate, qua perſecutio maxima inter Japones jam

graffari cœpit Hollandis novatoribus Romanam Ecclesiam confectis mendaciis prodentibus. Beneficia beneficiis auxit etiam, cum ipse subministrato auro atque argento complures Religiosos Ordines aut fundavit, aut instauravit. Inter priores venere triplicis aut quadruplicis fortis Deo sacratæ Virgines à Virgine D. Elisabetham visitante, à D. Ursula, aut aliunde derivato nomine in Ecclesia jam notissimæ. Ad Superos abiturus Divorum catalogum permultis auxit nominibus sacris; Divo enim Carolo Boromæo & Franciscæ Romanæ viduæ Duliaæ honores dedicavit. Ignatium verò Loyolam Societatis JESU Fundatorem, Franciscum Xaverium Indiarum Apostolum, Philippum Nerium Congregationis Oratorii Romani Institutorem, Theresiam Virginem Discalceatorum Carmelitarum Reformatricem, Ludovicum Beltramum è D. Dominici familia, Thomam Villanovam, Valentinum Archiepiscopum, Isidorum Agricolum Hispanum & Joachimum Senensem Beatorum numero adscripsit, similem ferè honorem compluribus aliis in cœlos receptis exhibens. Horum igitur in numerum post Sedis annum ferè 16. Christi 1621. si Paulum V. pervenisse asseramus, temeritatis notam haud incurremus: ita enim vita per annos 69. integerrima, & mors beatissima nos cogunt edicere, quam mortem hisce D. Pauli vocibus excepit venientem; *cupio dissolvi, & esse cum Christo, & vitam finiit.*

CCXXXV. Gregorius XV. Bononiensis.

GREGORIUM Alexandrum quondam suum dixerunt Ludovisi Bononiæ Primates, ex quorum stemmate perantiquo ac nobilissimo ortus anno 1554. primæ ætatis annos in parentum aspectu Bononiæ transegit; Romam inde translatus, & Patrum Societatis JESU curæ ac vigilantia creditus in Germanico Collegio mansuetiores, in Romano autem severiores didicit litteras, in utroque virtutes arduas. Romam reversus in patriam in Academia Bononiensi tam sacrarum quam profanarum legum peritia apprimè imbutus & ex eadem laureâ insignitus Romam repetit, ubi trium successu temporis Pontificum æstimationem ac amorem sibi conciliare dextrè noverat Alexander literis & virtute magnus;

genus; à Gregorio namque XIII. princeps capitolii iudex nominatus haudquaquam inane futuri principatus praesagium accepit, dum accitus ad Pontificem intellexit, hocce genus officii primum fuisse gradum Gregorio XIII. ad supremum gradum nempe Pontificatus. A Clemente VIII. utriusque Signaturæ Referendarius, ut vocamus, constitutus, dein verò inter Rotæ Romanæ Patres adscriptus singulari ingenii perspicacia, summa morum integritate, ac præcipuè sincera agendi methodo omnibus se reddidit pretiosissimum. Dein à Paulo V. Bononiensi Ecclesiæ Archiepiscopus datus, & purpurâ ornatus & litteris, quas ad omnes Bononiæ status miserat, universorum amorem sibi summè devinxit. Litteris accessere vivæ virtutis exempla plurima, quibus omnibus in Bononiensi Ecclesia antecessoribus suis antecellere passim dicebatur. Defuncto Paulo V. quinquaginta duorum Cardinalium alii C. Bellarminum, alii C. Camporium in Pontificem eligendum dum ambiguis certarant calculis, supervenit subito C. Ludovicius, in quem, relicti Bellarmino & Camporio, nemine dissentiente aut tergiversante consensere omnes. Electus itaque jam non amplius Ludovicius Cardinalis, sed Gregorius XV. Pontifex à pœnitentiæ fructibus in Ecclesia universa metendis duxit initium, quem in finem Jubilæi beneficia orbi Orthodoxo universo quamprimum obtulit. Absq; mora etiam Ferdinandum Imperatori auxiliares copias misit adversus hostes copiosissimos, inter quos Fridericus Palatinus, Bohemiæ sceptro perduellis Cæsari factus, nimium quantum inhiaverat; verum à Maximiliano Cæsarei simulq; Bavarici exercitus Supremo Duce in Bohemia supra Album Montem victus, in Angliam vir uxorius cum conjuge sua, unde hæc venerat sponsa sanguine regia, profugit paucorum in hyeme mensium Rex; unde hyemalis Regis sibi nomen haud gloriosum comparaverat. Ea insignis victoria aliaq; Bavarorum Ducum tum in Ecclesiam Romanam, tum in Romanum Imperium ingentia merita, facile Gregorium Pontificem & Ferdinandum Imperatorem permoverunt, ut, sublata alternationis lite, Maximilianum inter Imperii Septemviros numerarent eo pacto, ut pari jure deinceps succederent in Bavaria Duces filii & futuri nepotes. Non minus aliis Europæ regnis præfuit Solis instar affulgens omnibus; ut enim Vallis Tellinæ discordias in Galliam & Hispaniam usque proserpentes componeret, simul ut Hispaniæ Philippus II. Rex in seditiosos Batavos arma denuò converteret, Henricus verò Rex Galliarum IV, Hugonotarum reliquias penitus deleteret, summò labora-

laboravit studiò, Pari vigilantia prospexit Sabaudia ac Polonia regno; Sigismundo enim Polonorum Regi gravem auri summam misit, & belli socios attribuit, ut junctis viribus procul Polonia aliisque terris finitimis Turcarum copias arcerent; Sabaudia verò Ducem nunquam non hortatus fuit, ut Genevam novorum plurimorum nidum vel everteret, vel noxiis zizaniis purgaret correptis etiam armis, si opus foret. Quanta cura ac sollicitudine incubuerit ad extirpandos errores inter testes innumeros fuere alter Antonius de Dominis Dalmata Archiepiscopus quondam Spalatensis & Gregorii æqualis, alter Legatus Gallicus, uterque Calvinii hæresi haud parùm infectus; utrumque Gregorius Pontifex factus ad ovile Christi prosperè reduxit, postquam Legatus Gallicus Gregorio nondum Pontifici in Sabaudia commoranti porrecta etiam dextera sponddit, se Calvinii placita esse derelicturum quamprimùm, cum intellexerit Alexandrum Ludovisium Supremum Romæ Præsulem fuisse creatum. Ut itaque sectæ identidem decrementum, Ecclesia verò Romana incrementum majus acciperent, Congregationem novam, quam *de Fide propaganda* nuncuparunt, instituit. Divorum honoribus augmentum quoque daturus in eorundem album inseruit Divorum Philippi Nerei, Isidori, Ignatii Loyolæ, Francisci Xaverii & Theresiæ nomina gloriosa. Bullam adhuc à multis desideratam denique edidit, qua Cardinalium novum Pontificem eligentium suffragia clam in arcam immitti præcepit libertati Electorum consulturus magis. Hæc aliaq; multa intra duos Pontificatus annos & quinque menses Gregorius XV. præstitit Pontifex corpore parvus, animo maximus; mortuus anno 1623. cadaver Pontificium Vaticana Principis Apostolorum basilica temporariò primùm sepulchrò exceptum, dein verò in ædem Romani Collegii Societatis JESU translatum fuit, quam D. Ignatio Societatis Fundatori dedicandam Ludovicus C. Ludovisius Gregorii XV. nepos regis ferè sumptibus extruxit.

CCXXXVI. Urbanus VIII. Florentinus.

MAPHÆUS Barberinus ab Illustribus Florentiæ parentibus in lucem editus Antonio Barberino patre suo jam triennis parvulus orbatus fuit, A patruo igitur Francisco Barberino susceptus emen-

emenso variorum studiorum cursu Poëtarum lauro maximè insignis utriusque Juris lauream cum virtutum plurimarum corona sibi propriam fecit coronâ longè splendidiori ornandus brevè ; sepultò enim Gregoriò XV. Patres Pontificum Electores 50. numerò & 5. cum ob multitudinem Cardinalium, quos Pontificiâ Sede haud indignos censerent, in decimum octavum usque diem conventus suos protraxissent, ex dignioribus denique omnium dignissimus inventus est Cardinalis Barberinus ex eo tempore Urbanus vocari cupidus, ut qualis foret futurus erga Urbem, ex nomine Romanus intelligeret populus, Electionem Urbani VIII. potius favore Superùm, quàm studiis Electorum terminatam fuisse plerique censuerunt haud obscuris vaticiniis Comitia Cardinalium comitantibus commoti ; longè antea enim apes reliqua inter insignia sua gentilitia pingi aut sculpi præceperant Barberini, & tunc, cum de Pontifice eligendo ambigui hærent congregati Cardinales, ex Thufcia Barberini patria Romam usque examen apum advolavit fenestris, ubi Barberinus locum occupabat, constanter inhærens, donec deniq; Pontifex fuit promulgatus ; indè verò tanquam re sua optimè gesta in auras abière. Urbanus verò apum auguriò partim lætus, partim anxius ac sibi plurimùm metuens ad em sacram petiit continuò, in qua ante Deum Evcharisticum prostratus enixissimè id unum rogavit, ut si Ecclesiæ minùs habilem præviderent providentissimi Superi, ne vivũ redire locò istò permitterent. Vivus tamen ac salvus inde rediens pauperum catervas, viduas Romæ permultas, pupillos languentes atq; ære alienò oppressos misit copiosis pecuniis ac cibariis passim tota in urbe omnes recreavit, jam tum Urbani nominis mensuram adimplens. In Sede Pontificia ritè collocatus Constitutionem Pii V. de non alienandis Ecclesiæ bonis &c. confirmavit ; Urbis verò statum Ecclesiasticum penitiùs inspecturus tum ipse per se, tum per inferiores Romæ Prælatos passim ædes sacras, Monasteria, Collegia, Xenodochia ac quorumvis pauperum domos publicas visitavit ; quem in finem quadraginta horarum preces in præcipuis Romæ basilicis peragendas indixit summi momenti opus ab oratione auspiciatus. Eo tempore suis ab Ecclesiis Romæ aberant permulti Antistites ; hos omnes ad se vocatos suas ad oves remisit pastores additis monitiùs severitate plenis, ne officio suo segniùs, quàm par esset, fungerentur. Verba Pontificis hæc erant ; *ut nostræ conscientia consulamus, vos omnes monitos esse volumus, à cæteris Episcopis hac in*

parte non differre Cardinales Episcopos, isque non suffragari, quòd dicitur, Pontifex scit & tolerat; quia in nobis nulla est tolerantia, quæ regi Christi officii, nulla coniventia, quæ malum invehit. Cæterum ut in Urbem pergeret esse beneficentissimus, tum sacris tum profanis ædificiis ac ornamentis eandem decoravit: Vaticanum enim templum à Constantino Magno Imperatore jam Seculo post Christum natum quarto erectum, ac multorum Pontificum munificentissimâ serie in formam longè ampliorem immutatum ipse absolvit ac solenni ritu consecravit, sepulchrum etiam Apostolicum opere æreo ac auro superinducto decoravit. Ejusdem adhæc templi odeum, aras ac sacella statuis & vario opere ab arte commendato exornavit. Honorem similem exhibuit Servatoris nostri imagini D. Veronicæ sudario impressæ; novisitidem conditoriis inclusit sacræ Crucis partem haud exiguam; D. Andree Apostoli caput & Longini lanceam. Augustiore non minùs formam dedit Constantini Magni Baptisterio, ut vocant. Nova Ecclesiæ decora additurus inter Divos honorari præcepit Andream Corsinum, Franciscum Borgiam, Catharinam Senensem, Elisabetham Lusitanæ Reginam; in Beatorum verò numerum adlegit Andream Avellinum & Fratrem Felicem, ac simul tres Japoniæ Martyres Paulum Joannem, & Jacobum. Jubilæum dum lapsò temporis termino celebravit, Leopoldum Austriæ Archiducem Ferdinandi III. Imperatoris fratrem germanum sacro primùm epulo, & dein convivio excepit. Inter Decreta permulta à se edita istud valorem habere perpetuum optavit, quo præceperat, ut quibusvis titulis aut nominibus omissis Cardinales S. R. E. Eminentissimi dicerentur ac Reverendissimi Constitutionem etiam Gregorii XV. de Electione Pontificis clam datis calculis instituenda robore perpetuo munivit. Ex choro in forum egressus Hadriani molem vulgò dictam, rejecto opere antiquo munimentis novis contra hostium insultus firmiorem reddidit. Porro ut Urbem omni ex parte tutiorem moitrus relinqueret, ingens armamentarium, quod sex millium militum legionibus facillè armandis sufficeret, instruxit. Simile beneficium ut ditioni Romanæ Ecclesiæ exhiberet, in agro Bononiensi arcem munitissimam, quam Urbanam appellârunt, ædificavit. Arces alias tum Arimini, tum Anconæ, tum Urbevetanæ, uti vocant, injuriâ temporum labefactatas ipse instauravit, ac de rebus omnibus necessariis instructas reliquit. Hæc, aliâque permulta ædificia Lectori dictabunt Oldoinus, & auctor recentior Palatius. Cæterum beator

beatior quàm reliqui Pontifices ferè univèrſi, fuit in hoc Urbanus VIII. quòd annis 21. quibus Pontifex imperabat, tota Italia & Europæ pars maxima cruentis bellis non admodùm fuerit infeſtata. In Pace igitur ipſi, quemadmodum vivere licuit, mori datum eſt, dum placidiſſimè animam exhalavit an. 1644.

CCXXXVII. Innocentius, X. Romanus.

SEXAGINTA ſex ſacrâ purpurâ conſpicui Patres poſt aliquot dierum moram conſenſere denique mirâ concordîâ in Joannem Baptiſtam Pamphilium, è Pamphiliorum illuſtriſſima & antiquiſſima Romæ proſapia natum 1574. Nobiliſſimus adoleſcens ut majorum ſuorum encomiis augmentum adderet, humaniorum literarum in Collegio Romano, ſeveriorum ſtudioſum curſu in nominatiſſimis Italiæ Academiis felicitate maxima conſectio ætatis ſuæ anno vigefimo jam inter Doctores eminens laureâ donatus fuit. Creſcente ætate à Clemente VIII. Romæ Rotæ Auditor nuncupatus, à Gregorio XV. Nuncius Apoſtolicus Neapolim miſſus, & ab Urbano VIII. *Datarie*, uti vocamus, præſſe juſſus fuit. Ab eodem Urbano Pontifice Patriarcha Antiochenus conſtitutus, & ad Philippum IV. Hiſpaniæ Regem Legatus Pontificius venit ſacrâ purpurâ paulò poſt donatus. His officiis præluſit honori Pontificio, quem unâ cum Eccleſiæ immunitate ſantum tectum conſtantiffimè conſervavit haudquaquam abſterritus Regum ac Principum potentiffimorum majeſtate aut potentia. Id experti fuère Luſitani quidam nobiliſſimi, qui in Delegato Clericorum Luſitanorum dignitatem Pontificiam verbis & armatis manibus læſerant. Pœnas non minùs dedere Innocentio miniſtri regii Hiſpani in urbe Neapoli, qui, quòd penates Legati Apoſtolicæ violafſent, proſtratis humi genibus publicè veniam eundem Legatum rogavère, non criminis pœnitundine magis, quàm auctoritate Innocentii commoti. Atque talia cum minùs placerent Neapoleos Proregi, eundem quamprimùm ſuo officio amoveri curavit, Rege Philippo Pontificis cauſam probante. Severitatem tamen clementiâ perpetuò mitigaturus, Archiepiſcopo ac Electori Treviſorum, quòd adverſus Cæſarem ac Imperii Duces nimium tribueret Gallorum partibus, in

custodiam Viennensem dato, libertatem à Ferdinando III. Imperatore impetravit. Ab Innocentio autem parùm impetravêre Imperii Electores, & Viri in Germania Principes eo tempore, quo pacem iniri Monasterium Legatos miserant; paci enim Monasteriensi constanter contradixit, eò quòd eadem haud una in re momenti maximi Ecclesiæ sumè foret noxia. Ut hac ratione contradiceret, justitia monebat & æquitas, cujus studiò mortis sententiam pronuntiare jussit adversùs iniquum Procuratorem, & huic pares judicem quempiam ac Franciscum Canonicum *Datarium*. Conjunctam cum summa clementia munificentiam populo Romano tunc maximè exhibebat, cum durante Tyberis eluvione & secutâ annonæ caritate nullis ipse sumptibus parcebat, ut nemini non succurreretur. Atque cum metueret, ne pistorum aliorumque fraudibus aut avaritiâ quicquam de annonâ pauperibus subtraheretur, semel iterumque Urbis compita pertransiit, ut suismet oculis venales panes exploratos haberet, exemplò ad terrendos avaros potentissimò. Parem fermè vigilantiam exhibuit intra Jubilæi dies solennes; advenas enim sibi per plateas factos obvios paterno simul affectu & datis muneribus recreavit. Exemplum Urbani VIII. æmulaturus, aut suo clariori superaturus Romam ipse non minùs ædificiis ornavit ac structis operibus adjuvit; Lateranensem enim basilicam & templum Vaticanum partim variis columnis firmavit, partim ornatu splendidiori augustiora reddidit; D. Agnetis verò Virginis honori magnificum templum à se extructum dedicavit. Forum autem, in quo eadem Virgo Martyrii palmam promerita fuit, nobilissimo fonte & aliis ad decorem loci rebus maximè idoneis effecit. Zelò incensus Apostolicò geminum Religiosorum Virorum Ordinem minùs utilem ampliùs exterminavit, alterum Apostolorum, alterum B. Blasii dictum in Armenia. Ne quisquam etiam foret, cui diversa Cardinalium eaque longa ac ampla nomina aut odium, aut scandalum parerent, Legem tulit, qua deletis quibusvis aliis, uti vocamus, titulis, Eminentissimos duntaxat dici postulavit; etsi regio aut Principum sanguine purpuram decorassent. Difficile dictu est, quantâ solertiâ majus Orthodoxæ Religionis augmentum constanter quæsiverit; unde & Venetis & Melitenibus atque Polonis arma & aurum, triremes ac milites misit, quibus non semel tantum Turcarum classis cladibus affecta Cretensibus ac Dalmatis infesta esse desit. De zelo ardentissimo Innocentii vel ipsi hæretici testimonium dicent, qui in Gallia, Anglia, Scotia &

& Hybernia Indies magis invalescebant; Præter librum namque de duplici Ecclesiæ capite in Francia editum post maturum examen damnavit simul Cornelii Jansenii Iprensis quondam Præfulis quinque propositiones tanquam falsas, scandalosas, temerarias & hæreticas, editis ea de re Apostolicis litteris anno 1653. in Angliâ verò & Hybernia pro Romanis aris fortiter pugnantibus adesse studuit perpetuò, missis eum in finem Legatis, armatis copiis & aureis subsidiis. Verùm Cromvello cum Irtono genero suo prædominante exercitus pro meliori licèt causa pugnans eas insulas penè totas reliquit, Divina Nemesei sceleratorum mortalium multiplicata crimina sæpè subtractò Fidei lumine & immisâ hæresi puniente. Captus eadem tempestate Carolus I. è Stuartorum genere Rex Angliæ à Cromvello & Parlamento novo judicatus ac condemnatus in foro publico caput securi subjecit, Dum tamen cecidit, pro Fide invictus stare visus est Rex, aut certè stetit ejusdem Regina Henrietta Borbonia; cui accessit Regina altera Christina, quæ relicto Sueciæ regnò Romam salutis portum petiit. Hujus exemplum vel secuti sunt, vel suo exemplo eandem traxerunt in Germania Viri inter Electores, aut Imperii Principes & inter Illustrissimos nominatissimi, scilicet Eduardus Comes Palatinus; Philippus Guilielmus Dux Neoburgi cum conjugè sua Amalia Magdalena Darmstadiana: Udalricus Dux Würtembergicus; Joannes Fridericus Brunsvicensis & Lunenburgensis, Dux Holsatiæ Juderburgensis; Fridericus Hassiæ Landgravius Darmstadianus &c. quorum nonnullos Innocentius Romæ ad suos pedes advolutos summa humanitate ac voluptate excepit, atque in Fide confirmatos dimisit, Tantorum itaque Principum conversione lætus, sed simul annis & laboribus fractus cum horam vitæ ultimam instare sibi adverteret, Purpuratorum Patrum collegium ad se vocatum de Pontificatu malè administrato veniam enixè rogavit; tum verò ad Superos conversus inter Cardinalium manus ac preces innocentissimam brevè animam exhalavit an, ætatis 81. salutis 1655.

CCXXXVIII. Alexander VII. Senensis.

FABIUS Chifius Senis celeberrima Hetruriæ urbe an, Salutis 1599. natus patrem primæ nobilitatis virum adhuc parvulus amiserat morte im-

maturâ ereptum, Singulâri mœstissimâ ex obitu mariti matris curâ simul literarum & virtutis stadium ingressus facillè coævus superavit universos teste Celso Citadino ejusdem Præceptore viro clarissimo, Urbem ingressus & à Sfortia Pallavicino Soc. Jesu primùm Sacerdote, deinde S. R. E. Cardinale exceptus, hœc duce viam ac aditum ad Urbanum VIII. Pontificem invenit, quem primò ingeniosissimâ Poësi suâ, quâ jam adolescens plurimùm valebat, recreavit. Orator non minùs præstans, Historicus, Philosophus, Jurisperitus ac Theologus ad omnia summa natum factò sui persèpè periculo commonstrabat. Ab eodem igitur Pontifice paulò post Prolegatus (ita Romæ appellatur) Ferrariensis constitutus per quinquennium difficillimis belli, pestis & famis temporibus summam ab omnibus laudem tulit. Româ in insulam Melitam mandante Urbano VIII. Pontifice transvectus, dum Pontificii exercitûs curatorem egit, simul Neritonensium Præsul creatus curam animarum supremam in se suscepit. Paulò post in Germaniam translatus Colonia ad Rhenum ac Monasterii in Westphalia dum pacem Christianæ Republicæ noxiam à Viris Germaniæ Principibus initam impedire haud potuit præpotentium vi ac viribus retardatus, sententiam suam publicè edixit toti Imperio significandam, qua tum præsentia pacis fœdera Pontificis nomine improbavit. Romam ab Innocentio X. repetitus pro præmio navatæ operæ purpuram accepit. Eidem denique supremo in munere die post obitum Innocentii octogesimo Successor promulgatus populum Romanum in novi Pontificis electionem intentissimum mirè recreavit. Vix creatus Pontifex Apostoli verba suum in symbolum usurpans pronuntiavit: *vino ego jam non ego, vivit verò in me Christus.* Nec ferventiùs dixit, quàm scripsit, & opere effecit; continuò enim litteras maximè ad Hispaniæ Galliarû Reges & Germaniæ Duces dedit, quibus hos adhortatus fuit, ut Cæsari adversùs novatores in Germania grassantes opem ferrent, illos verò ut eidem Imperatori contra Turcas in Europam identidem magis penetrantes suppetias non negarent. Ut persuaderet potentiùs, exemplis verba sua firmavit; Hungaris enim ac Venetis auri vim magnam & armatorum virorum turmas misit. Inter negotia summi momenti ab eodem suscepta venit & illud memorandum, quo singularem honorem plurimis iisque maximi ponderis argumentis persuasus exhibuit Immaculatæ Deiparæ; prohibita enim severè opinione contraria Dei Genitricem nunquam ullius sive *Originalis sive Actualis peccati labe*

con;

contaminatam fuisse Ecclesiæ deinceps tenendum præscripsit; inter dogmata tamen Fidei doctrinam hanc necdum numeravit. Ventilatas etiam maturo examine Cornelii Jansenii Iprensis Episcopi quinque propositiones super *Gratia & libero arbitrio*, ab Innocentio X. Constitutione edita jam damnatas damnatione altera proscripsit, præcludens aditum quibusvis nomine interpretibus, re ipsa pertinacibus erronum cerebris. Divorum coetui augmentum daturus Dulciæ cultu dignissimos edito Decreto censuit DD, Thomam Villanovam, Valentinum Archiepiscopum & Franciscum Salesium, quorum ultimi ritè vivendi ac regendi regulas maximi æstimavit, præsertim verò eam, qua Genevæ Episcopus testatus est, se honores acquisivisse nihil honoris ambiendo, & nihil laboris recusando. Et verè Pontificios honores nec ambivit, nec expectavit Alexander inter complures constitutus Cardinales, qui Electioni Pontificiæ longas dedere moras, ut cunctando non Ecclesiæ rempublicam, sed suam privatam quærent; ipse verò præter spem suam electus Pontifex proprii honoris oblitus, per annos Sed. 12. Ecclesiæ incrementum majus tum in Urbe tum in orbe quæsit eloquii sui in vita & morte nunquam non memor: *vivo ego jam non ego, vivit verò in me Christus*. Mortuus est an. 1667. postquam decennio priùs Ferdinandus III. Imperator fatis concesserat, & thronum reliquerat filio Leopoldo Imperatori Magno.

CCXXXIX. Clemens IX. Florentinus.

IULIUS Rospiliosius Pistorii celebri Hetruriæ urbe anno 1600. ex parentibus ejusdem ferè nobilissimis natus, præter generis splendorem virtutum maximarum & scientiarum semina iisdem debebat: à prima enim pueritia & morum summa probitate atque littris imbutus, in Collegio Romano sub Famiano Strada aliisque Magistris politioribus studiis ac Philosophiæ Aristotelicæ fructu maximo operam navavit, à nemine non laudatus & æstimatus maximi. In Pisana deinde Academia Cæsarei, simulque Pontificii Juris lauream consecutus Romam repetiit, inter Antonii Barberini Cardinalis doctissimos domesticos & socio penè Doctorem & discipulum egit, dans ansam alios docendi, & ab iisdem discendi, quem morem suum etiam Pontifex haud dimisit, dum etiam tunc peritissimos Europæ viros super rebus dubiis consuluit, consultus & ipse ab
iisdem

iisdem Notior itaque jam aula Pontificiæ factus, & ab Urbano VIII. variis ornatus officiis per excelsiores sensim gradus ad Archiepiscopi Tarsensis cathedram ascendit. Hoc nomine insignitus venit Nuntius Apostolicus in Hispaniam, ubi in rebus difficillimis Pontifici Innocentio simulq; Regi Philippo IV. adeò satisfecit, ut præter magnam auri sumam literas pro impetranda Cardinalitia dignitate Rex redituro Julio iterum iterumq; obtulerit, & Innocentius haud ægrè concessisset, nisi eadem virtute, qua purpuram mereri noverat, recusare eandem Julius didicisset. Mortuò Innocentiò Alexander VII. Rospilio sui meritis responsurus, dum eidem purpuram concessit, mitram suam non negavit suo post annos decem futuro Successori. Talis ac tantus à Cardinalibus absque ullo certamine electus, dum à longa eaq; periculosa corporis infirmitate nondum bene convaluit, quàm animo bene viveret, oratione plurimarum virtutum indice testatus est, qua congregatos tum Cardinales fuerat allocutus. Index virtutum alter accessit, cum creatus Pontifex monetam cudi, & super eam pellicanum rostro peccus mordentem hæc cum inscriptione efformari mandavit; *aliis non sibi Clemens*. Clementissimum fuisse aliis, testes fuere innumeri per urbis compita homines pauperrimi, quos in nosocomia susceptos Pontifex persæpè invisebat & ipsis ministrabat, alios verò suas in ædes inductos lautò conviviò sic excipiebat, ut suus animæ cibus nunquam defuerit; quem morem in dies singulos sibi observandum præscribebat, diem perdidisse se existimaturus, si latum unguem ab eodem uspiam recessisset. Valuit ea res plurimum ad convertendos multorum heterodoxorum animos, qui Clementis famâ excitati haud dubitavere peregrinorum manipulis sese immiscere, ut Pontificios simul cibos capere, & virtutes ejusdem coram intueri liceret. Cum peregrinis fuit Comes Batavis maximè notus, qui ejuratâ Calvinianâ doctrinâ Romana Sacra Romæ amplexus fuit Clementis exemplò commotus, de quo agebat, *Fidem, quam pius adeò Pontifex profiteretur, erroneam esse non posse*. Non minùs omnium in se rapiebat oculos, cum ipse tribunal sacrum in templo Vaticano occupare, & corde contritorum labes auribus excipere, ac jus dicere persæpè solebat, quoties nempe per negotia & valetudinem licebat. Quantum posset efficere etiam eminus Clementis in reducendis ad ovile Divini Pastoris ovibus virtus, experta sunt regna Gallia, Polonia, & inprimis Germania, pro qua perpetuam nunquam deponebat curam tum præcipuè, cum Ratisbonæ malè præoccupati Principes

cipes

cipes quidam convenissent non magis ut Imperio prodesse, quam Romane Ecclesie suis comitiis obessent, quae tamen Guidobaldus Cardinalis de Thun Archiepiscopus Salisburgensis Pontificis nomine graviter declinare noverat. Turcarum armatae potentiae finibus Italiae identidem magis imminenti, ut Rex Galliae missis & ipse copiis occurreret, aut minimum armis infestare Hispanos tantisper desisteret, nemo magis, quam Alexander Pontifex quae litteris, quae Legationibus rogavit, eam ob rem suam in Galliam adventum Regi offerens; si necessitas aut Reipublicae utilitas postularer. Pari studio Philippum III. Hispaniae & Joannem IV. Bragantiae Ducem inde Lusitaniae Regem de jure Successionis in Lusitanorum regnum decertantes composuit. Non ita precibus, sed Pontificia potestate usus fuit in Harduinum Parisiensem Archiepiscopum & alios Galliae Antistites; quorum hi formulae ab Alexandro VII. editae subscribere recusarunt Jansenianae doctrinae amici; ille vero non consulto Pontifice dies festos abrogare quosdam praesumpserat. Eodem ferè modo in Palatinatu Superiori Ecclesiae restitui curavit decem monasteria, quorum fructus Maximilianus I. Bavariae Dux Friderici Palatini Electoris victor annuente Urbano VIII. in annos 15. colligere poterat, ut sumptus in bellum Bohemicum expensos refarciret. Haecenus ex voto Clementis successerant multa, non item quae sequuntur; etsi enim Leopoldus Caesar, Ludovicus XIV. Galliae Rex, Hispani ac Veneti Clementis precibus nihil negarent, sed missis copiis Cretensum insulae à Turcis penè jam expugnatae succurrere properarent, tamen Franciscus Dux Bellifortius desperatis rebus dum incautiùs, quam par erat, cum duodecim militum millibus longè majores Turcarum vires aggreditur, ipse cum sociis ferè omnibus in pugna cecidit victoriâ & Cretâ insulâ hostium manibus relicta. Clemens intellecta hac Christi adum clade etsi animum colligere & spes novas concipere pararet, ut Turcarum deniq; potentiam supprimeret, tamen forti animo impar longè fuerat corporis imbecillitas; huic enim cum accessisset morbi vis subitanea, afflictis ex Cretensum jactura populis afflictionem addidit alteram mors Clementis beatissima, quae post annum regiminis 2. humanis rebus Pontificem omni ex parte maximum eripuit; in quo praeter alia multa id universis placuit, quod Antecessorum suorum imperfecta opera ipse perfecit, nec tamen aut suum nomen, aut insignia affigi curaverit, sed Alexandri VII. aut aliorum Pontificum laudibus omnia tribuerit. Moriturus scripsit ipse sibi hoc epitaphium sanè brevissimum; *Clementis IX. Cineres.*

CCXL. Clemens X. Romanus.

QUATUOR mensibus & diebus quatuor vacua Sedes fuit, post quos
 secutus est Clementem IX. Clemens X. jam octogenario major,
 E pervetusta & nobili Alteriorum prosapia oriundum esse Ro-
 mani ante alios noverant Æmilium Alterium suum, qui, ut memoriam
 Clementis IX, à quo non ita pridem inter Cardinales numeratus fuerat,
 gratus renovaret, simulque populo in accepto Clementis nomine haud
 displiceret, Clementis X. nomen sibi delegit. Viam ipsi, qua ad vario-
 rum officiorum gradus ascendit, straverat Jurisprudentia pro omni foro
 expeditissima. Innocentio X. Romanæ quondam Rotæ auditori operam
 suam primò addixerat eidem probatam in omnibus. Ab Urbanis tribu-
 nalibus in Poloniam abiit Joannem Baptistam Lancellotum Legatum se-
 cutus. Cum eodem in Italiam reversus Camerinæ primùm insulæ, mox
 Lauretanæ Domus præfecturæ, & indè universi Piceni regiminis curam in
 se suscepit. Æmilii zelum, prudentiam & experientiam laudârunt inter
 alios maximè Ravennates, quibus insolita aquarum inundatione obrutis
 ab Urbano VIII. solator missus, solatium spe majus reliquit, dum effossis
 canalibus & excitatis aggeribus solum juxtà amœnum ac foecundissimum
 reddidit. Urbano VIII. mortuo Neapolim mittente Innocentio Nun-
 tius venit Apostolicus, ubi octo annorum spatio commoratus ea pruden-
 tia se suosque moderari noverat, ut inter diversa eaque adversa negotia
 nemini plus æquo tribueret, aut negaret inter partium studia æquam bi-
 lancem perpetuò tenens. Dignissimus eapropter universo Purpurato-
 rum Patrum Senatui visus, quem tota Italia arbitrum eligeret, ut mutuum
 concordiam Viris Italiæ Principibus bellò dissidentibus, simulque invete-
 ratas Insubriæ motibus finem imponeret, aut certè temporariâ quiete in-
 terpolaret. His præcipuè meritis id consecutus est Æmilius, ut tandem
 purpurâ, & mox coronâ Pontificiâ ornatus fuerit; quem tamen honorem
 ultimum & precibus & lacrymis in plures horas continuis averfari perse-
 veravit, præsentium Cardinalium coetu senem frustra omnia rögantem ad
 solennem inaugurationis locum veriùs cogente, quàm comitante. Ponti-
 ficatui suo exordium à promulgatione Jubilæi facere Clementi X. placuit,
 quod exordii genus Leopoldus Imperator multis modis laudaverat, etsi
 fuerint nonnulli in aula Viennæ Magnates, qui Cæsari dilationem Jubilæi
 sua-

suaserant eo argumento adducti, quòd Pontifex Clemens IX. ex Germanorum natione Cardinalem nullum creâisset. Clemens itaque X. re intellecta sacram purpuram quamprimùm concessit Bernardo Gustavo Fuldensium Abbati, Marchionis Durlacensis fratri, qui ejuratò Lutherò quondam Romano Pontifici sacramentum dixerat. Leopoldo Cæsari non minùs rem gratam præstitit, cum Moscoviæ Duci repulsam dedit, postquam per Legatos suos Cæsaris nomen sibi à Sede Romana impertiri aut petiit aut postulavit. Diversa ab his fuère, quæ cum Episcopo Monasteriensi & Electore Coloniae egerat: iidem enim Gallorum Regi initò foedere alligati cum invito Pontifice Baravis arma inferrent, longissimis bellis Cæsarem inter ac Galliarum Regem ansam præbuerunt, quod velut oraculo suò dudùm antè Pontifex pronuntiârat. Feliciorem exitum sortitum est ex consilio Clementis Polonorum intestinum bellum; Rex enim Michaël & Archiepiscopus Gnesnensis regni Primas, positis mutuis odiis, omnem patriæ iram in Turcas effudère, à Clemente Pontifice & Leopoldo Cæsare strenuè adjuti. Millia hostium facillè triginta cecidère, quibus cum victoriam & plurima munimenta victor Michaël eripuisset, eadem ipse horâ occubuit Rex nunquam aliàs gloriosius moriturus. Clemens verò Pontifex non longè ante suum obitum, ut expugnaret tum suis precibus, tum totius Ecclesiæ poenitentiarum operibus, elementorum in perniciem tum Germaniæ tum Italiæ sævientium furorem, Jubilæum alterum indixit, Ecclesiam etiam promulgatione Divorum exornavit scilicet DD. Cajetani, Francisci Borgiæ, Philippi Benitii, Ludovici Bertrandi, Rosæ. Inter Beatos numeravit Albertum M. Ferdinandum Castellæ Regem, & Ludovicum Albertinum. Beatâ morte extinctus est ipse an. 1676. Sed. 6. ætat. 87.

CCXLI. Innocentius XI. Comensis Lombardus.

BENEDICTUS Odescalchus ex patre Livio Odescalcho reparatæ Salutis an. 1611. natus, originem duxit ab eo heroë etiam, qui nongentis abhinc annis Viennæ in Delphinatu collectis copiis Carolo Magno Imperatori adversùs Longobardos suppetias tulit.

Antiquissimam nobilitatem & divitias Odescalchorum dum virtutum splendore nunquam non exornare, ut perhibent Historici, destitit, hanc ob causam tum domesticorum exemplis, tum Magistrorum studiis, tum suomet ingenio literarum ac virtutum capacissimo incitatus, instar equi magnanimi, adolescens frenò inhibendus erat, ne ardore nimio teneram ætatem fatigaret. Comi sub Patrum Societatis JESU disciplina politioribus literis operam egregiam dedit, singulari in Deiparam affectu constanter accensus. Supra annum ætatis vigesimum jam provectus ob pestilentia morbos, relicta urbe patriâ Como, in Liguriam concessit inter laicos adhuc Matthesi invigilaturus. Romæ dein, & mox Neapoli, inter Jurisperitos clarissimum sibi nomen promeruit, unde ab Urbano VIII. Protonotariis Apostolicis, quos de numero Participantium vocant, adscriptus fuit. Altioribus admotus officiis, primam in pauperum catervas curam gerere perpetuò est visus; unde exactas à criminosis pecunias Maceratensium Præses cum acciperet, mox in egenos distribuit, *pretium sanguinis* appellans. Romæ denuò redditus, Clericus primò Camerae, & an. 1645. Diaconus, ac paulò post Presbyter Cardinalis ab Innocentio X. creatus, ab eodem hoc Pontifice Ferrariam missus venit eo tempore, quo annonæ caritas eam magnopere premebat provinciam. Abeuntem Benedictum his Pontifex dimisit verbis: *mittimus patrem pauperum*. Anno 1650. Episcopus Novariensis constitutus, verè ovium Pastorem se probavit, nequaquam mercenarius; præter hæreditatis enim suæ partem Episcopales etiam redditus in pauperes distribuit. Hoc ipso Episcopatu Novariensi in fratris sui Julii manus resignato, Romam iterum petens vitæ methodum instituit à nemine non Romanorum maximè dilaudatam, & *Sanctitatis* nomine ornatam, Justitiæ in primis quàm studiosus fuerit, verbis commonstravit paucis, sed opere probatis: aiebat nempe, *cæcæ esse Justitiæ, quæ non considerat personam pauperis, nec honorat vultum potentis*. Et aliàs dicebat, *credere se, tribunalia erecta esse non ad decorem personæ; sed personam electam esse ad custodiam Magistratus*. Cæterum eam vitæ methodum & suis domesticis præscribebat, ac si in dies singulos rationem Supremo Judici reddere adigeretur. Haud quemquam idcirco admiratio subeat, si intelligat, Pontificem Innocentium XI. ab ipsismet Romanorum Pontificum hostibus Lutheri vel Calvini affectis eximie laudari & commendari; fuit enim Pontifex major omni laude, qui die D. Matthæo sacra communi omnium Electorum calculo vocatus

tus est ad supremum dignitatis verticem, vocationem hanc probante coelesti augurio, quod cunctis obstupefactis prodidit columba, repetito volatu suo applaudens congregato Patrum coetui. Electus Pontifex ante omnia alia aulam Pontificiam optimis moribus instructam esse desideravit; Veneris quippe osor perpetuus severè prohibuit, ne sexus foemineus nudis uberibus aut collo minùs honestè tecto uspiam in publico, praesertim sacris aedibus compareret. Immunitatis Ecclesiasticae jura in Legatorum regionum domibus Romae ad nimium abusum detorta vel penitus sustulit, vel justo moderamine temperavit; unde diuturna eaque gravissima lis inter Innocentium & Ludovicum XIV. Galliae Regem exorta initium sumpsit, vix optatum finem habitura; nam Gallorum minis & armis minimè absterrius Pontifex constantissimus Legatum Franciae die nato Servatori sacra, ob tumultus in templo D. Ludovici excitatos, anathemate perculit; Cardinalem verò Wilhelmum Egonem Fürstenbergicum in Coloniae Archiepiscopum, urgente licet Ludovico Rege haud admisit, etsi Scriptores Galli & Episcoporum quidam ad Concilium appellare jam tum visi fuerint. Jus adhuc Regaliae (ita vocarunt Franci proventus viduorum in Francia Episcopatum) in universum Galliae regnum extendi haudquaquam passus fuit. Non ita cum Caesare Imperioque egit; eidem enim aurum & virum copiosissimum dedit, quorum etiam robore ac valore Vienna Austriae Turcarum obsidione gravissima fuit liberata, Hungariae ac Transylvaniae pars amplissima Caesari Leopoldo reddita, & Polonia ab hostium barbarorum assultibus immunis facta. Innocentio XI, non minùs adscribendum est foedus Leopoldum Caesarem inter, Joannem Poloniae Regem, & Venetorum Rempubliam stabilitum, rei Catholicae summè proficuum. Pax quoque Noviomagensis auctorem suum ex parte, aut certè adiutorem ferè principem agnovit Innocentium, cujus in componendis Europae Regum animis felix studium damnavit Mustapha Turcarum Imperator. Pacis hujus vigore urbes permultae à Gallis Hispaniae Regi restituebantur; nonnullae tamen & Gallorum Regi à Caesare relinquendae erant; inter quas & Friburgum Brisgoiae Ludovico XIV. ab anno 1678. parere coepit, magna sui parte ab eodem Rege solo aequatum. Penè solus Lotharingiae Dux pace Noviomagensi se laesum esse nimium conquestus, maluit Ducatum in annos complures Gallorum arbitrio permittere, quam moesta pacis perfrui fructibus. Dum verò Imperiū

& regnorum quietem promoveri summis animi viribus contendit Pontifex, classicum canere & bellum impium Ecclesiæ denunciare palam coeperunt Michaël Molinos Quietissimi, uti vocare solemus, author, & præter alios Antonius Maria Michaëlis focius, quorum quinquaginta & octo propositiones post maturam discussionem penitus proscripsit; hæresiarchæ verò perpetuo carceri mancipati dubiam de sua poenitentia opinionem posteris reliquere. Exemplum Innocentii hac in parte secutus Ludovicus XIV. Gallorum Rex universis Calvinii sectatoribus suo regnò interdixit. Idem præstitisset Jacobus Angliæ Rex, nisi à seditiosis suis subditis regnò suo ejectus in Gallia exilium invenisset, nunquam rediturus in Angliam. Annus agebatur 1689, Pontificatus Innocentii 13. ætatis 80. quo Pontifex de universa Ecclesia optimè meritus supremum obiit diem suum. Ingentia ejus merita agnovere universi ac singuli, si Gallorum plerosque & quosdam Innocentii nepotes excipias, quibus æquo severior credebatur; Pontifex verò æquitati parùm se satisfacturum perpetuò credidit, si Gallorum & nepotum avaritiæ non fortiter ad supremum usque halitum resistisset. Cæterum cum summa Innocentii liberalitate certasse visum est cœlum; quò largiùs enim ipse expendit aurum, eò cumulariùs rediit; Leopoldo quippe Cæsari vicies centena, Polonorum verò Regi trecenta aureorum millia adversus Turcarum phalanges in subsidium misisse fertur. Supra modò enarratam auri summam sexcenta scutorum millia tum in pauperes, tum in egenas virgines, tum in templorum reparationem expendisse narratum fuit. Cameram insuper Apostolicam non solum gravissimo ære alieno liberavit, sed etiam duobus aureorum millionibus ditavit. Omittuntur hic dona pretiosissima, quæ per sæpè pro locorum, temporum ac hominum opportunitate, vel etiam importunitate largitus est Pontifex thesauris cœlestibus aternùm dignissimus.

CCXLII. Alexander VIII. Venerus.

PETRUS Ottobonus ex parentibus longa avorum & atavorum serie Patavii, Venetijs & Florentiæ clarissimis in lucem editus est anni 1610. In urbe patria Venetorum scilicet, genitoris Marci Ottoboni ibidem Magni Cancellarii cura humanioribus literis, & probatissimis moribus excultus, Patavium venit altioribus disciplinis informandus, ipsa

ipsâ ætate eximium profectum admirante; annorum enim duntaxat septendecim adolescens jam Philosophiæ, Jurisprudentiæ, imò & Theologiæ laureâ insignitus Patavii omnium facili ætimationem ac amorem sibi conciliavit, rarâ virtute ac scientiâ in juvenili corpore nemini non gratissima. Annò ætatis 20. Romam delatus magnis passibus per varios munerum gradus, inter Rotæ Romanæ judices permultis æmulis frustra obicem ponentibus numerari promeruit, ubi non solum Ottoboni enituit virtus, modestia & industria, verum etiam ejusdem Jurisperitiæ conjuncta cum Theologica sapientia, in enodandis plurimis, iisque difficillimis quæstionibus adeò eluxit, ut decisiones suas ad posteritatis utilitatem haud mediocrem typis mandatas toti orbi reliquerit legendas & laudandas. Ob hos labores in Ecclesiæ emolumentum impensos ab Innocentio X. sacra purpura donatus, & post biennium Brixienti infulâ condecoratus, at hac postea relicta Abbas Cômendatarius Vangadiciensis selectus S. Marci Cardinalis dici cœpit, priori S. Salvatoris titulò alteri datò. Legatus deinde Venetis missus injunctam sibi Legationem ea fide ac religione implevit, ut Ecclesiam Romanam observavit ut Matrem, patriam verò Rempublicam eidem commendârit velut filiam, hujus privilegia cum illius potestate bellè conformans. Pontificibus igitur Innocentio X. Alexandro VII. Clementi IX. & X. nec non Innocentio XI. gratissimus, duodecim diversis Cardinalium Congregationibus aut membrum interesse, aut Præses præesse jussus est, exemplò inter Purpuratos Patres rarissimò. Mortuò Innocentiò XI. post duorum propè mensium moram à quinquagintâ duobus Cardinalibus anno ætatis octogesimo Pontifex electus, relicto Petri nomine Alexandri VIII. nuncupari desideravit, tum ut memoriam Alexandri III. Venetis gratissimam renovaret, tum Alexandri VII. præclaras animi dotes, quas maximi semper fecerat, re & nomine imitaretur. Difficile dictu est, quantam animi lætitiâ Venetorum Respublica ex allato de Alexandri VIII. in Pontificem electione nuntio conceperit: ex Senatûs enim decreto per tres continuas noctes ignes festivi cum luminibus, picturis & inscriptionibus, urbe universâ illustratâ novo Pontifici laudes dixerunt. Octo præterea Oratores, singuli inter Venetos primates Romam missi Pontifici Alexandro sibi acceptissimo Pontificiam dignitatem gratulati sunt, & pro acceptis beneficiis gratias dixerunt, non absque spe novorum identidem beneficiorum. Coronatus Pontifex inter primas curas eam commendatissimam sibi habu-

habuit, quâ discordiam inter Innocentium XI. & Ludovicum XIV. exortam quamprimùm tollere haud incassum laboravit; Avenioni enim Pontificiâ in Gallia urbi sua tormenta bellô ablata Rex restituit. Tum verò ad Urbem partim reformandam, partim exornandam conversus aulam Pontificiam, Curiam, tribunalia, cœnobia à vitiis & abusibus per Decreta saluberrima purgare cœpit: dein verò collapsos fontes reficere, Vaticanam Bibliothecam tum manuscriptis, tum cœmptis multo auro libris augere, rem agrariam restituere, vectigalia rei frumentariæ imposita remittere, omnibus Romæ commodè alendis curas intendere non cessavit, ex æquo in omnes liberalis. Plùs tamen æquo amâsse fertur nepotes suos, ab Innocentii XI. rigore hîc non parùm remittens; uni eorundem enim bibliothecam viginti librorum millibus refertam donavit. Non minùs suam adamare perseveravit patriam; Venetis namque præter auxiliares copias sumptibus Pontificis conscriptas concessit privilegia amplissima, potestatem Pontificiam multùm restringentia. Popularibus suis ut in quibusvis rebus gratificaretur, Laurentium Justinianum Venetorum Patriarcham primum Divorum catalogo inseruit tanto honore ac cultu pridem dignissimùm. Annum agebat Alexander supra octoginta primum, in Pontificatu secundum, cum vim gravis morbi sentiens vocatos ad se Cardinales hæc allocutus est voce: *Deficiunt vires, fratres Venerabiles, sed non deficit animus &c.* Vitam verò paulò post finiit his verbis: *Et unam, Sanctam, Catholicam & Apostolicam Ecclesiam,* an. 1691.

CCXLIII. Innocentius XII. Neapolitanus.

POST mortuum Alexandrum VIII. quinque mensibus & diebus pluribus Sedes Pontificia relicta est vidua. Tandem electus est Pontifex Antonius Cardinalis Pignatellus Neapoleos Archiepiscopus, cujus antiquissimum stemma præter plurimos diversissimi ordinis ac summæ dignitatis viros per Romanum Imperium, Italiam, Hispaniam, Siciliam &c. clarissimos ornârunt etiam tres Proreges, uti vocamus, unus nempe in Sicilia, alter in Sardinia, tertius in Catalonia. Longam avorum atque atavorum Pignatellorum seriem refert Antonius Foresti in suo libro de gestis Pontificum edito num. 516, Neapoli Antonius anno 1615, natus, & à teneris annis more nobilissimorum filiorum educatus, Romam

mam pervenit, ubi in Seminario Romano literis & scientiis excultus, utriusque Jurisprudentiæ insignibus illustrari magis voluit natales suos illustrissimos. Creatus deinde eques Melitensis, ex equite autem Melitæ insulæ Inquisitor & Legatus Pontificius, Florentiæ decem, in Polonia octo, & in Germania quatuor annis est commoratus, Imperatori Leopoldo, Regibus Poloniæ, & Florentiæ Ducibus per annos viginti duos inter temporum difficultates maximas nunquam non acceptissimus. Ex Germania redux à Clemente IX. Episcopus, & mox Secretarius, ut vocant, Congregationis Episcoporum ac Regularium creatus, & temporis successu Præfectus Camerae duorum Pontificum Clementis X. & Innocentij XI. per annos quinque constitutus fuit. Faventinis item Episcopus, Bononiensibus Legatus, & Neapolitanis Archiepiscopus datus ab Innocentio XI. anno 1681. primum inter Cardinales purpuram accepit. Demum à Cardinalium Collegio universo Pontifex electus, & deletò Antonij nomine Innocentius XII. nominatus, omnem mox Nepotismum latâ Lege penitus sustulit, Innocentij XI. vestigia firmò pede secuturus. Unde nemo in Italia tota nepotem, affinem, propinquum, etsi plerisque merita non deessent, ab Innocentio exaltatum vidit. Legi huic mox Legem alteram addidit, quâ Aulae Romanæ officia pecuniis mercari severè vetuit. Civibus Romanis prægravia mitigaturus vectigalia duo levioris census telonia crexit, alterum nempe pro ijs mercibus, quæ terrâ, alterum pro aliis, quæ marî advehantur in Urbem; quibus effectum dedit, ut rerum omnium ubertas magnò civium solatiò affluerit. Par beneficium experta sunt duo xenodochia, quibus non modicam parati æris summam porrexit. Majoris longè pretij fuit, quod junctis foedere Viris Principibus adversùs Turcarum copias solvit, eundem in finem tricies centenis aureorum millibus in Hadriana mole depositis. Ut simul inter externas rerum curas Ecclesiastico statui instaurando ritè invigilaret, antiquius nihil habuit, quàm ut viros summè idoneos totò terrarum orbe conquisitos in amplissimam Purpuratorum Patrum Senatam adlegeret. Tringinta igitur Cardinales universim creavit, omnes doctrinâ, ac virtute maximâ conspicuos. Non solùm cominus, sed & eminus ut Ecclesiæ in rebus omnibus prospiceret, novas interpretationes super Jansenij Iprensis Episcopi propositiones, & secutas Pontificum damnationes severissimè prohibuit, Episcopos Belgii sui officii seriò commonens, ne inter oves

paterentur lupos pellibus ovinis vestitos. Inter maxima ætatis suæ gaudia fuisse ostendit an. 1697. quò Innocentii hortatu pax inter Christianos Principes fuit inita, quamvis haud diuturnò tempore duratura: expectata enim permultis aut inter spem aut metum prævisa mors Caroli II. Hispaniæ Regis sine prole mortui an. 1700. pacem abruptit, ab eo tempore necdum bene firmatam. Anno 1697. tumulo illatus fuit Poloniae Rex Joannes, cujus in thronum, invitis maximè Gallis, investus est Fridericus Augustus Saxonum Elector, postquam ejuratâ Lutheri doctrinâ, contemptoque paucorum in Saxonia Ducum exemplò, antiquiorum suorum avorum ac atavorum vestigiis inhærens Pontifici Romano sacramentum dixit. Conversionis hujus acceptò nuntiò admodum recreatus Innocentius, paratum se jam mori aiebat: mors tamen à DEO vitæ arbitro in annum 700. supra 1000. dilata fuit, ut Sedis anno 9. Innocentius XII. cum præterito Seculo expiraret, & vivere in coelis occiperet æternitatem.

Reflexiones Historicae supra Seculum decimum septimum.

DEO sint laudes in cœlo maximæ, quòd Romani Pontifices hòc proximò Seculò eam & se, & universam Ecclesiam gubernandi methodum sibi præfixerint, ut vix habeant eorundem observatores vigilantissimi, quod carpant meritò. Hübnerus profectò tametsi corraserit omnia, paucis contentus esse jussus est, Summorum Præfulum rectè factis convictus totus. Is tamen tacitis laudatissimorum aliàs Pontificum laudibus hæc septem maximè capita virgulâ notavit censoriâ.

- I. Pontifices hòc tempore eandem vim non adhibent amplius, sicuti quondam, sed locò anathematis & omisissis verbis dirarum plenîs, his in speciem amicis utuntur vocibus: *omnia tibi dabo, si cadens adoreris me.*
- II. Pontifices hoc tempore diligenter evitant Concilia, & res controversas in dubio relinquunt.

III. Liber

- III. Liber Bononiæ impressus, ac Paulo V. Pontifici dedicatus hunc in fronte præ se tulit titulum: *Paulo V. Vice-Deo, Christianæ Reipublicæ Monarchæ invictissimo, & Pontificiæ Omnipotentia Conservatori acerrimo.*
- IV. Gregorius XV. Nepotismum ad supremum gradum usque perduxit, dum cognato suo Barberino 227. beneficia concessit præter ingentem auri summam.
- V. Sedente Innocentiô X. Olympia Maldachina Pontificis fratris vidua beneficia ferè omnia distribuit, & multa alia disposuit.
- VI. Idem non corde, sed ore tenus damnavit propositiones Jansenii.
- VII. Alexander VII. creatus Pontifex triplici votò se obstrinxit, primò scilicet pacem Ecclesiæ conservandi, secundò populum Romanum à quibusdam oneribus liberandi; tertiò consanguineos suos Româ excludendi: votorum tamen horum observavit nullum.

Responso I. ad I.

ATTENDE hic gnæviter, Hübnerè, ne nimiùm contradicas tibi in uno eodèmq; folio: ais enim, *Pontifices hòc tempore non facile adhibent eandem vim, quam quondam &c.* Cùm tamen eodè foliò scil. pag. 196. asseras, à Paulo V. Venetorum Rempublicam anathemati fuisse subjectam, eò quòd ipsa noluerit Clericis obedire. En! quam verborum constantiam tuus observet calamus! An non eandem vim, aut potestatem veriùs adhibuit Paulus Pontifex adversùs Venetos, quam usurpare solebat vetus Ecclesia adversùs passim plurimos, qui velut Ethnici & publicani Ecclesiam audire noluerunt? Displicet nimirum tibi summo perè, ut tuis in libellis notavi sæpiùs, anathematis sententia à Romano Iudice in Viros Principes, hæreticos, aut quosvis alios pertinaciâ insignes homines lata. Sed obsecro, computa tempora, intuere fixis oculis Ecclesiæ recentioris statum; sed & veteris Ecclesiæ gubernacula haud vagis respice oculis. Tunc enim verò latere te non poterit, anathematis sententiam nec Testamento Veteri, nec Apostolis, nec primitivæ Ecclesiæ fuisse ignotam. Si tamen hæc nescias, adverte huc aures, te paucis docebo. *S.* Scripturæ codicem fac inspicias, in eodem perlege Numerorum cap. 21, Deuteronomii cap. 7. & 13. Josue cap. 6. & 7. Judicum c. 1. Zachariæ cap. 14. Malachiæ cap. 4. *B.* Pauli epistolam ad Rom. atque in ea-

dem cap. 9. Ad Corinth. c. 12. & 16. ad Galat. cap. 1. Hisce aliisque Oraculis divinis docti sunt Romani Præsules inter eos, qui in Ecclesia sunt, & illos discrimen interponere maximum, qui tanquam membra putrida ab Ecclesiæ vegeto corpore rescentur. Atque ne te prætereant exempla antiquissimorum Pontificum anathemate multos confitentium, præsentem aspice seriem:

D. Clemens I. seditionem in Ecclesia Corinthiorum de rebus Ecclesiasticis exortam per severissimam epistolam Romanæ Ecclesiæ nomine conscriptam compescuit, interpositò interdictò circa annum à partu Virginis 100.

D. Hyginus Pontifex numerò X. Cerdonem hæresiarcham è fidelium cœtu ejecit circa annum 152.

D. Victor Pontifex num. XV. Theodatum Pizantinum, quòd Christum tantummodò hominem negatà Deitate profiteretur, damnavit atque Ecclesiæ communionem privavit circa annum 200.

D. Zephyrinus Pontifex XVI. Praxeam, Sabellium, Valentinum, Proclum &c. anathemate confixit circa annum 220.

D. Cornelius XXII. Pontifex, & unà Concilium Romanum, constans 60. Episcopis, Novatianum hæresiarcham, ac primum adversus legitimum Pontificem schismaticum damnavit &c. circa annum 252.

D. Stephanus Pontifex XXIV. Episcopos Synodi Iconiensis, quòd hæreticos ritè baptizatos denuo baptizarent, excommunicavit circa annum 260.

D. Felix I. Pontifex XXVII. errores Sabelli & Samosateni damnavit, proscriptis errorum authoribus.

D. Sylvester Pontifex XXXIV. Arium cum sequacibus damnavit, & condemnatos Ecclesiæ communionem privavit, consentiente totà Synodò Nicænà circa annum 330.

D. Siricius Pontifex XXXIX. Jovinianum cum sectatoribus condemnavit, ac ex Ecclesiæ gremio ejecit circa annum 390.

D. Innocentius I. Pontifex XLI. Arcadio Imperatori cum Eudoxia Imperatrice, ob D. Chrysostrum in exilium abire compulsus, Ecclesiæ aditu interdixit circa annum 412.

D. Am-

D. Ambrosius jam prius circa annum 390. Theodosium M. ab aris removit, ob eadem Theffalonicæ permissam.

Nicetius Archiepiscopus Trevirensis Theodobertum Austrasiæ Regem ob adulteria è communione fidelium an. 534. exclusit. Similem sententiam tulit adversus Clotarium Gallorum Regem an. 560. *vide Hübneri tom. VII. fol. 654.*

Lindbertus Archiepiscopus Moguntinus, exemplò Hadriani II. etiam motus, mirè contradixit Lothario Austrasiæ Regi ob vetitas nuptias anathematis sententiâ confixo. Ob has ipsas Regis Lotharii cum Waldrada contractas nuptias

Hadrianus II. Pontifex ab omnibus laudatus circa annum 888. Guntharium Archiepiscopum Coloniensem Waldradæ fratrem, quòd illas ipsas sororis nuptias propugnaret, ab aris removit. *eodem tomul. VII. vid. fol. 33. & 783.*

Engelbertus Archiepiscopus & Elector Trevirensis Henricum Comitem Limburgensem, quòd invasisset Ecclesiæ bona, ab Ecclesiæ ingressu an. 1091. arcuit. *eod. tomul. vid. fol. 672.* exempla similia in eodem tom. VII. & aliis deprehendet solers Lector complura.

Constat non minùs vel etiam ex Hübnerianis tomulis, à primis Conciliis anathemate proscriptos fuisse hæresiarchas permultos, & unà horum fautores, licèt potentissimos.

Jam verò Lutherus ipse cum asseclis suis ferè omnibus valde commendat trium aut quatuor primorum seculorum Pontifices, uti sæpe ex ipsius verbis intelleximus: Hübnerus verò mirè extollit prima Ecclesiæ Concilia. Minimè vituperat prædictos Archiepiscopos Moguntinum & Trevirenses; imò recenset in iisdem citatis foliis præclara miracula, quibus Deus anathematis sententiam ab ipsis in reos latam comprobavit. Commendavit insuper hos ipsos Archiepiscopos à virtutibus; & præcipuè Nicetium laudat à *dono Prophetico &c.* Igitur Pontificum ultimorum censuras in reos latas, cur quisquam Lutheranorum rideat, aut contemnendas putet, haud dispicio. Anathematis abusus solùm si Hübnerus cum lociis reprehenderet, nemo facilè pugnaret cum ipso. Verùm propter abusus, tollere usus laudabiles, vel eosdem carpere, prudentes necdum docuère, aut didicère,

Responsio II. ad II.

CONCILIA, ut audio, congregari cupit Hübnerus, ut tollantur in Ecclesia controversiæ: faciam ejus desiderio ex parte latius, dabo Concilia. Fuit duobus abhinc ferè Seculis Concilium Tridentinum; fuit paulò antè Concilium Lateranense V. fuit priori Seculò Concilium Florentinum; fuit eòdem Seculò Synodus Constantiensis & Basileensis. An ideo finem accepere controversiæ? imò controversiis novis iisque gravioribus ansam præbuere, quemadmodum de Constantiensi & multò magis Basileensi novit orbis universus. Si in Conciliis unicè querendus est Controversiarum Judex Supremus, cur Lutherus adeò fugit Tridentum? cur aliud conglobavit Wittenbergæ annò 1536. nonne ut ipse Judicis Supremi personam sustineret à nemine judicandus, velut ipse gloriatur in suis libris: an per illam vestram synodum in nova Ecclesia vestra sublatae sunt omnes controversiæ? an non potius novis identidem litibus sparsum est semen, ut zizania indies crescerent? Quem item eventum sortitus est conventus alter anno 1568. volentibus Augustò Electore Saxone, & Joanne Guilielmo Saxoniae Duce Altenburgi institutus, in quo sex Electorales, & totidem Ducales Doctores, cum de solo Justificationis articulo disceptarent, tantum dissidium inter litigantes ortum fuit, ut se *Servetianos, Antinomos, Euthusiastas, Manichæos, Epicuræos, Pseudo-Prophetas, profanos, stolidos, talpis ceciores &c. &c.* appellarint, spe nullâ ullius concordiae auditoribus relictâ. Vide P. Richler c. 2. art. 3. de Nota unitatis. Et quæso te! quale Concilium celebratum fuit ab Apostolorum tempore usque ad Nicænæ Synodi Seculum post Christi Nativitatem jam quartum? si itaque prima Ecclesia haud indigebat Conciliis, cur indigeat hodierna? Synodos autem Oecumenicis minores si fortè institutas esse à primis Pontificibus contendas, tales tibi & Roma plures his nostris ultimis Seculis celebratas esse monstrabit: quid enim est Romana Curia, quàm perpetua Congregatio Cardinalium & Episcoporum minori Synodo haud dissimilis? telum igitur tuum, Hübnerè, à Conciliis adversus hujus Seculi Pontifices extortum an advertis, quàm hebes sit ac infirmum?

Respon-

Responsio III. ad III.

Quòd Bononiæ impressus, ac Summo Pontifici Paulo V. dedicatus liber in fronte recitatum exhibuerit titulum, nec ausim ego diffiteri, sed nec confiteri malim, cum solus id mihi asserat Hübneris, testis omni scilicet major exceptione. Sed quid tum, si talis liber fuisset oblatum Pontifici, aut hodie dum mille offerrentur tales? an eam ob rem culpandi Pontifices, an potius Pontificum adultores hostes omnium pessimi? si adulatorum facibus aulas Pontificum, Imperatorum ac Regum purgaveris, rem præstitisti bonis omnibus oppidò gratam. Verùm cum multis Seculis huic arti operam impenderis, aquam cribrò te hausisse dolebis. Cæterùm paucis notare etiam ne tædeat te, quibus honorum phaleris sese ornasse ausus fuerit Lutherus; quibus item titulis honorarint Saxones suos Electores, præsertim Mauritium Oenipontò reducem &c. talia, inquam, notare ne te tædeat, & tum, Hübnerem, digitum ori impones, & rubore suffusus tenebras quæres.

Responsio IV. ad IV. & V.

Solent permulti familiari adagiò suò dicere: stultorum unus plus potest affirmare, quàm mille prudentes refutare. Verùm cum illis haud ego sentiam: stultorum enim dicta cum fundamento careant, suâ sponte, velut rimosus paries labuntur, ariete haud opus habent. In stultorum numero haud ego Hübnerum colloco, ut tamen prudentum more de Romano Pontifice verba faciat, id jure requiro. Edisserat igitur, quæ aut qualia fuerint ducenta illa & plura alia beneficia, quæ Gregorius XV. suo nepoti Barberino concessit. Edoceat etiam vel adductis testibus, vel congruis argumentis, Innocentium X. fratris sui viduæ Olympiæ Pontificiam potestatem penè totam reliquisse, quin ejusdem amori vix satis casto se consecrâsse senem Pontificem. Quòd vel Gregorius XV. in gratiam suorum nepotum, vel Innocentius in favorem affinis suæ multa præstiterit non præstanda, asserat pace meâ, quisquis volet, haud vanò inductus testimoniò. Quòd verò id usque adeò gravi vitio vertendum sit, non satis penetra. Fuit nempe Gregorius XV. in omnes liberalissimus & munifi-

cen-

centissimus, cur non etiam in propinquos suos, servatò tamen modera-
mine? Tribuit multorum favoribus Innocentius X. passim multa benefi-
cia; cur non tribuerit aliquid fratris uxori viduæ, foeminae inter foeminas
penè viro? si Hübnerus famæ, quæ crescit eundò, & vulgi rumoribus,
qui à mendacis augmentum sumunt maximum, atque infamibus Italo-
rum libellis nec ipsi Deo parentibus aures præbeat, & fidem tribuat, tunc
enim verò Pontifices passim multos audiet reos, nec enim omnibus satisfacere
humana fert conditio; nec ab omnium linguis aut diceriis immu-
nem esse patitur malevolorum maledicentia. Unde etiam M. T. Cicero
Romam *suspiciosissimam & maledicentissimam urbem* jam tum vocabat,
cùm ad populum Romanum pro Flacco dicebat. Hic denique meritò
subit mirari, cur Hübnerus Pontificum quosvis defectus in foeminarum
confortio admissos tam solerter observet; festucam denuo in oculis alio-
rum videt, trabem in suis & suorum oculis negligit. Lutheri scilicet po-
tenti operà sexus foemineus etiam ruptis claustris ex monasteriis erum-
pens, in Germaniæ maximè partibus cœpit ita dominari, ut Lutherani
etiam hodiè cum veritate de se dicere possint: *omnis caro fœnum*. Isaia
c. 40. &, *mulieres dominatæ sunt eis*. Isa. c. 2.

Responsio VI. ad VI.

HACTENVIS Hübnero satis fuerat externa maximè Pontificum
opera criminari; nunc etiam cœpit rimari internos animi motus,
& communem cum DEO affectat scientiam, dum ait, Innocen-
tium X. *non corde, sed ore tenus damnasse propositiones Jansenii*. Verum-
nimverò quid animo volverit Innocentius, vel tibi aut aliis Deus Scrutator
cordium revelavit, vel seipsum signis externis prodidit Innocentius? pro-
me igitur signa, ostende indicia, quibus se manifestavit Pontifex aliud ore,
aliud corde gerens. Si vacat tibi hoc etiam modò & scribendi methodò
Pontificum sensa interpretari, cur non fas sit mihi dicere, Lutherum ore
tantùm, non autem corde damnasse Romanam Fidem? si tamen de Luthe-
ro hoc capere nequeas, certus esto de millenis aliis, Lutherum ore tantùm,
non corde sincero profitentibus, quibus quò minùs nobiscum agant vel
humanus obstat respectus, vel officii ratio, vel aliorum temporalium bo-
norum

norum optant multi, at mori cum eodem vix multis in votis est: unde Elector Saxoniae Joannes Lutheri princeps Patronus quondam, & Augustanae Confessionis promotor fervidus, cum mortem instare sibi adverteret, conscientiam & metu severi Judicis stimulante ad Romanam Ecclesiam, dum morbo occupatus ultimo decubuit, rediit; Sacramenta enim Poenitentiae, Eucharistiae, & Extremae Unctionis ritu Romano percepit, ac insuper Lutheranam fidem detestatus, à filio suo Friderico in ditiones suas avitam Religionem restitui serio postulavit. Ridebis equidem, tu Saxo, haec mea verba, & fabulam vocabis: at quanto magis ego te ridebo, & quo nomine plurima à te scripta compellabo? tu etenim sine teste & argumentis loqueris; ego pando tibi literas, quas ipse Fridericus Joannis Electoris filius post obitum patris dedit ad Duces Bavariae Wilhelmum & Ludovicum, quae etiam legi possunt in libro Viennae Austriae edito an. 1681. cui titulus, Confessio & Anti - Confessio Augustana. Vide P. Pichler in appendice Art. 1. fol. 670.

Responsio ultima ad ultimum.

DE Alexandri VII. gestis, quid Hübnerus referat, dum avidè volebam, vix mihi non magnopere displicere coepit hic Pontifex: mecum enim sic ratiocinabar: triplici voto Hübnero teste obstrinxit sese Alexander VII. sed ruptis votorum vinculis fidem nec Deo servavit: qualem ergo se probavit homini? Verum inde collegi animum, & factus memor veracitatis Hübnerianae Historicos alios tum Pontificos, tum his contrarios lustravi, inter quos nomen obtinere Academici Coburgenses, Joannes Tröster & alii. Pontificii occurrerunt mihi Adm. R. D. ab Eggs, Brietius, Christoph. Ort. Anton. Foresti, Chevignius Gallus &c. quorum plerique accuratè notarunt vel veros vel confictos Pontificum Romanorum errores & vitia, nec tamen quemquam Hübnerò exceptò reperi, qui vel modicam praedictorum trium votorum faceret mentionem. Sciendi dein perquam avidus, qua concordia citati hic auctores in laudando Alexandro Pontifice convenirent, en! raram in omnibus inveni concordiam. Ipsimet etiam Coburgenses à vituperiis hic sunt remotissimi: Trösterus verò his encomiis extollit hunc Pontificem: *sedit Alexander VII. annis 12. qui suis virtutibus tam à Romana Ecclesia, quam ab exteris potentiis immortale sibi comparavit nomen.* Confutet igitur

R. P. Kolb Series Pont. Pars III.

Ccc

atque

atque confundat hos viros Hübnerus, vel se confutatum atque confusum fateatur. Ego cum honore ac laude Alexandro relicto ad Lutherum me confero: hic enim relatam de Alexandro fabulam monstrabit suam esse Historiam. Edic itaque, Hübner, an non etiam Antipodum genti pervulgatum est, Lutherum triplici, eoque solenni voto obstrinxisse sese Divino Numini, cui promisit, se constanter exhibiturum Romano Præsuli & suis Superioribus obedientiam integram: se custoditurum semper paupertatem Religiosam: se servaturum castitatem perpetuam. At Lutherum ruptis votorum nexibus inhiâsse divitiis ac dominiis; rebellâsse Pontifici & suis Præsidiis; junxisse sibi sacratam Deo virginem, an non ipsimet fatentur Lutherani & cachinnantur Judæi? en! quàm bellè in Luthero tuo deprehendas, quod in Alexandro malè præsumberas deprehendere! hunc, obsecro, aliòsque non paucos errores tuos fac animo firmitus insigas tuo: repetamus idcirco simul compendiò, de quibus ac quantis postularis criminibus Romanorum Antistitum plurimos. Aliis, ut noveris, arrogantiam, libidinem aliis, aut Simonia labem, aut in Fide errores, aut zelum indiscretum, aut vitia alia ferè enormia opponebas. Tria hinc ego rerum capita ut observes probè, tibi consulo. Cura imprimis, ut majori rationum aut testium pondere Romanos Pontifices de vitiis arguas. Alterum, quod observes velim, quàm parvo nimirum numero sint illi Pontifices, quorum causam sanè pessimam comperta produnt crimina. Tertium est, quod rogo te enixissimè, ut attendas nempè sedulo, num in Luthero vel Lutheri sectatoribus deprehendas crebrò ea vitia, quæ in Romanis Pontificibus te hactenus non deprehendisse fatearis, necesse est, si tamen suffragium non neges veritati Historiæ pupillæ. Finiam hinc ego Historiam meam; tu hanc, Hübner, cum sociis eo perlege animo, quod ego eandem conscripsi. Si pari affectu eam vos pervolveritis, & mihi, usitata Historicis methodo, responderitis, plurimum me vobis debere fatebor; hac enim via meam consequar metam & finem optatissimum.

Seculum